

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

Economic crime

อรรถเทพ ชูบำรุง*

Annop Choobamroong

ABSTRACT

The term economic crime has come widely into use recently. The meaning is not still defined clearly. However, it probably means the legal violation that affects the welfare and health of the society as a whole.

In all economic systems the economic crime exists in different forms. So, please don't boast of any ideology that can pave the way to extinguish this crime. Some economic crimes committed by persons operating on an individual basis, such as purchases on credit with no intention to pay, individual income tax violations, and bankruptcy frauds. Some committed by those in business, government or other institutions, in the course of their occupation but in breach of their duty of trust with their employer. Some committed as a business, such as medical or health frauds, charity and religious frauds, land frauds, etc.

To combat economic crimes, we have to use relevant strategies and tactics on the particular crime. This problem should be included in the national economic and social development plan. The general principles of criminal law should be modified for effective control. Besides, law enforcement officers should be qualified enough in enforcing criminal laws. Finally, political and administrative leaders should stress on justice values and try to follow such principles for a good example to all citizens.

คำนำ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นเรื่องใหม่ในทางอาชญาวิทยา ยังไม่มีการให้ความหมายกันอย่างชัดเจนนัก นักอาชญาวิทยาบางคนบอกว่าการให้ความหมายบางทีทำให้เกิดความสับสนได้ แต่บางคนก็บอกว่าจำเป็นต้องให้ความหมายเอาไว้ เพื่อประโยชน์แก่การทำความเข้าใจ และง่ายต่อการควบคุม อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นเราควรจะทราบกันไว้ว่า อาชญากรรมประเภทนี้เป็นสิ่งที่มีอันตรายต่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง และเราต้องตระหนักไว้ด้วยว่า อาชญากรรมประเภทนี้ใช้ว่าจะก่อเหตุเฉพาะภาย

ในประเทศหนึ่งประเทศใดเท่านั้น ธุรกิจที่ผิดกฎหมายบางอย่างได้กระทำกันในระดับระหว่างประเทศด้วย เช่นการค้าของเถื่อน จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานระดับระหว่างประเทศ ต้องร่วมมือกันควบคุม

ในประเทศหนึ่งประเทศใดนั้นการควบคุมอาชญากรรมประเภทนี้ จำต้องอาศัยหน่วยงานหลายหน่วยงานร่วมมือกันดำเนินงานให้บรรลุผลคือการลดปัญหาให้เบาบางลง แต่หน่วยงานที่เป็นแกนกลางสำคัญในการควบคุมปราบปรามก็คือตำรวจ ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นกำลังสำคัญที่ประชาชนจะต้องให้ความเอาใจใส่ ร่วมมือ และ

* หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชาชนก็ต้องคอยควบคุมตำรวจไปด้วย จะปล่อยให้ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ไปตามลำพัง ก็คงไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน

บทความนี้ได้กล่าวถึง ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ผลกระทบจากอาชญากรรมประเภทนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างระบบเศรษฐกิจกับอาชญากรรมประเภทนี้ ประเภทของอาชญากรรมประเภทนี้เท่าที่พอจะยกตัวอย่างมาให้มองเห็นได้ ในตอนสุดท้ายได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการควบคุมว่าจะแก้ปัญหาได้อย่างไร เมื่อผู้อ่านได้อ่านไปแล้ว ก็คงจะคิดว่า ๘๘ เรื่องที่เรารู้ๆกันอยู่ อย่างไรก็ดี เรื่องที่เรา รู้ๆกันอยู่นั้นแหละ บางที่เราคิดว่ามันเป็นเรื่องธรรมดาไปเสีย ไม่ต้องไปข้องแะกับมัน ถ้าคิดอย่างนี้หมายความว่า เรากำลังเปิดโอกาสให้ความชั่วของงานคนในสังคมของเราแล้ว

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีอยู่มากมายเพียงใด ก็หมายความว่าบ้านเมืองเรานั้นมีความเสื่อมทรามในทางศีลธรรมอย่างยิ่ง เมื่อพลังศีลธรรมอ่อนตัวลง เราจำต้องช่วยกันทำให้เข้มแข็งขึ้น มิฉะนั้นเราจะไปกันไม่รอด เมื่อคนหมดความเคารพนับถือกันแล้ว เอาเปรียบกันอย่างไม่คิดถึงความทุกข์ของผู้อื่นแล้ว มีคดียุทธีย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ดังนั้นจึงเป็นธรรมชาติของทุกๆ คนที่จะต้องเอาใจใส่ต่อปัญหาเรื่องนี้ และร่วมมือกันควบคุมปราบปรามอย่างจริงจัง โดยเร่งด่วน ต้องมีการรณรงค์อย่างขนานใหญ่เผยแพร่ความคิด และร่วมปฏิบัติงานกันอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อน สมาคมการป้องกันอาชญากรรม หวังไม่มีใครคิดตั้งชน ก็น่าจะคิดตั้งขึ้นมา เหวี่ยงได้ร่วมพลังต่อต้านอาชญากรรมประเภทนี้ รวมทั้งอาชญากรรมประเภทอื่นๆ พร่อมๆ กันไป

ความหมาย

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่แท้จริง จะได้รับความสนใจจากนักอาชญาวิทยา เมื่อไม่นานมานี้เอง ทงที่ปัญหาเรื่องนี้มานานแล้ว และเมื่อกล่าวถึงอาชญากรรมประเภทนี้ ก็จะ

ให้เกิดความงุนงงแก่ท่านผู้อ่านในเบื้องต้น จึงใคร่ขอทำความเข้าใจเสียก่อนว่า มันคืออะไร?

เรื่องนี้ใคร่จะขอนำข้อสรุปของนักคิดและกลุ่มนักคิดทางอาชญาวิทยามากล่าวกัน จึงจะทำให้เข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น :

คณะกรรมการของสมาคมทนายความของอเมริกัน ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจคือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย มีการแสดงออกที่ไม่รุนแรง ส่วนมากเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับการหลอกลวง การปลอมแปลง การปิดซ่อนเร้น การยักย้ายถ่ายเท การละเลยต่อหน้าที่ หรือการใช้อุบายที่ผิดกฎหมาย”(1)

ความหมายนี้ดูเหมือนผู้อ่านคงจะยังไม่เข้าใจได้แจ่มแจ้งชัดเจนนัก จึงใคร่จะให้ลองพิจารณาความหมายที่คนอื่นได้ให้ไว้ดูบ้าง

“พวกกระทำผิดทางเศรษฐกิจก็คือพวกขโมย คนพวกนี้จะขโมยเงิน ผกผันโอกาส คอยทำลายสถาบัน ทั้งสถาบันทางภาคเอกชน และสถาบันของรัฐ เป็นผู้ทำความเสียหายให้แก่สังคมและสภาพแวดล้อม”(2) นี่เป็นคำกล่าวของ เฮดเว็ด เจ. บาร์นส์ นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน

ถ้าผู้อ่านยังไม่พอใจในความหมายนี้ จะยกให้ดูอีกหนึ่งความหมาย

“อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอาชญากรรมที่เป็นอันตรายต่อความผาสุก และสวัสดิภาพของประชาชน ทำลายการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของชาติ”(3)

ความหมายนี้อาจจะทำให้ท่านผู้อ่านมองเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นอย่างแน่นอน เป็นคำสรุปของนักอาชญาวิทยา ชาวญี่ปุ่น ซึ่งสาขาของในวิชาการด้านนี้มาก ตำแหน่งที่เขาดำรงอยู่ขณะนั้นก็คือ ผู้อำนวยการสถาบันการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแห่งสหประชาชาติ ซึ่งตั้งอยู่ ณ กรุงโตเกียวประเทศญี่ปุ่น

ในทัศนะของผู้เขียนเอง คิดว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความอยู่ดีกินดีของประชาชนทั้งประเทศ

พุดง่าย ๆ ก็คือเป็นการทำลายความเป็นธรรมในสังคม เพราะคำว่าความเป็นธรรมนั้น เราหมายถึงการแบ่งสัณฐานส่วนสรรพสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคซึ่งเป็นผลให้มวลสมาชิกในสังคมเกิดความอยู่ดีกินดี(4) เมื่ออาชญากรรมประเภทนี้เกิดขึ้น ความเป็นธรรมในทุก ๆ ด้านจะได้รับความกระทบกระเทือน โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจและทางสังคมเป็นการกระทำที่มีให้เห็น โจ่งแจ้งชัดเจนเหมือนกับการฆาตกรรมหรือการวางเพลิง แต่อยู่ในลักษณะปกปิดซ่อนเร้น มีเล่ห์เหลี่ยม ปราศจากความรับผิดชอบ และข้อสงสัยสุจริตต่อสังคม ตัวอย่างของอาชญากรรมประเภทนี้ เช่น การคอร์รัปชัน, การโกงภาษี, การลักลอบนำของเถื่อน, การกักตุนสินค้า ตลาดมืด การปลอมปนสินค้า การปลอมเงินตรา ความผิดในการแลกเปลี่ยนเงินตรา ฯลฯ

ผลกระทบจากอาชญากรรมทาง

เศรษฐกิจ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีผลร้ายอยู่เป็นอันมาก ทั้งต่อบุคคลผู้ประพฤติผิด ต่อองค์การที่ผู้กระทำผิดปฏิบัติงานอยู่ และต่อสังคมอันเป็นส่วนรวม

บุคคลที่กระทำผิดเป็นผู้สร้างนิสัยไม่ดีให้แก่ตนเอง ถิ่นเลื่อนต่ออุดมคติที่เคยยึดถือมาแต่เดิม กลายเป็นคนใจร้าย ใจทรามเปรียบเสมือนผีดิบที่คอยดูดเลือดสุจริตชน เป็นมารของสังคมเป็น คนเอารัดเอาเปรียบ เป็นตัวการทำลายความเป็นธรรมในสังคม บุคคลเช่นนี้เราต้องไม่ให้ภัยอย่างเด็ดขาด

เรารู้ว่า หน่วยงานทุกแห่งต่างก็มีเจตนา-รมณ์ที่จะบริหารงานให้บรรลุจุดหมายอันพึงปรารถนาตามที่หน่วยงานนั้น ๆ ได้กำหนดไว้ แต่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะบิดเบือนให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างผิดวัตถุประสงค์ แทนที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนเพื่อประเทศชาติ ก็จะเข้าไปเพื่อความสุจริตใจเฉพาะกลุ่ม หรือ

เฉพาะผู้มีอำนาจอิทธิพลในการตัดสินใจหาสำคัญๆของหน่วยงานนั้น โดยปกติอาชญากรรมประเภทนี้ มักเป็นคณชั้นสูงในสังคม(5) เป็นพวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีอยู่แล้ว แต่ไม่รู้จักอิ่มรู้จักพอจึงต้องทำความชั่วต่อไปอีก

บ้านเมืองของเราเช่นนี้ ดูเหมือนอำนาจในการบริหารระดับต่างๆจะมีอยู่มากจนเกินไปไม่ได้จำกัดขอบเขตเท่าที่ควร ฝ่ายบริหารจึงเป็นผู้ อารักขา และคอยควบคุมผลประโยชน์ต่างๆอยู่มากมาย ความจริงแล้ว ข้อจำกัดหรือค่านิยมของสังคมไทยก็ส่อแล้วว่าไม่นิยมชมชอบต่อการ หลอกลวง การฉ้อโกงและการเอารัดเอาเปรียบ แต่มันก็น่าประหลาดที่เรามากๆจะได้ยินคำพูดในการทำงานว่า “สำหรับกรณีของผมนั้น ไม่ต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ก็ได้ ขอเถอะนะ” นี่ก็เป็นสูตรของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจสูตรหนึ่ง ที่นิยมใช้กันแพร่หลายในสังคมบ้านเรา การกระทำผิดทำนองนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในที่สุดตาคคนเกิดขึ้นเฉพาะผู้ที่เกี่ยวของ ประชาชนมีอาจจะรู้เห็นได้ ผลที่จะตามมาก็คือ ความอ่อนแอของประเทศชาติในทุกๆทาง และที่สำคัญที่สุดก็คือเป็นสังขัตติยวงบ่อเกิดแห่งความรู้ความสามารถและความฉลาดบนทอนผลิตผลและปิดกั้นอารยธรรมซึ่งควรจะอยู่ในระดับที่สูงกว่านี้

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับระบบ

เศรษฐกิจ

อย่างไรก็ดี ขอให้เราได้รับรู้ไว้ด้วยว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นในระบบการเมืองทุกระบบไม่มีระบบการเมืองแบบไหนที่จะกำจัดอาชญากรรมแบบนั้นให้หมดสิ้นไปได้

ในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ก็มักจะมีผู้ประพฤติมิชอบ ในหมิ่นก้อตสาหกรรม นักการค้าและข้าราชการ แต่ในระบบนี้ ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่า พฤติกรรมอย่างไรเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจถือว่าการแข่งขันกันในทางเศรษฐกิจจะเป็นเครื่องตรวจสอบการประ

พฤติกรรมชอบไปในตัว ส่วนในระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ซึ่งระบบเศรษฐกิจได้ถูกกำหนดแผนขึ้นมาจากส่วนกลาง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะยังเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจหน้าที่ของข้าราชการ ด้วยเหตุที่ไม่มีหน่วยงานของเอกชนปรากฏอยู่เลย รูปแบบของพฤติกรรมที่ถือว่า เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีอาทิ การฉ้อโกง ผู้จัดการโรงงาน อาจจะทำกำไรหรือใช้วัสดุในการซ่อมแซมบ้านส่วนตัว นักเป็นตัวอย่างของการโกงกินอย่างหนึ่ง หรือบางทีก็มีการกินสินบนในกรณีที่สินค้าน้อย ก็นำสินค้านั้นมาให้แก่คนที่ให้สินบนแก่ตน ประชาชนบางคนจะต้องทุกข์โศกที่ไม่ได้ซื้อของที่ต้องการ ทั้งที่เงินมีทองจะซื้อ(๖) อีกอย่างหนึ่งได้แก่การหลอกลวงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยการใช้อุบายแยบยลในการบริหาร หลอกไปว่าผลงานของตนก้าวหน้าตามแผนแต่แท้จริงมีการขี้โกงเอาไว้แล้วรายงานเท็จออกไป ดังนั้น เป็นต้น (7)

ระบบเศรษฐกิจอีกแบบหนึ่งก็คือระบบที่กำหนดให้มีธุรกิจของเอกชนได้ แต่มีกฎหมายควบคุมในด้านการตลาด ระบบนี้เป็นระบบในสังคมเสรีประชาธิปไตยเหมือนกัน และเมื่อมีกฎหมายออกมาควบคุมการทำมาค้าขาย ก็ย่อมมีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจตามมา มันก็เข้ากับหลักอาชญาวิทยาที่ว่ายิ่งเรากำหนดว่าพฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรม และนำไปกล่าวเรียกคนที่มีพฤติกรรมเข้าข่ายกับข้อกำหนดแล้ว ก็ดูเหมือนว่าอาชญากรรมจะมีมากขึ้น พุดง่าย ๆ ก็คือกฎหมายเป็นตัวทำให้เกิดอาชญากรรม(๘) การเรียกเก็บภาษีเงินได้ก็ทำให้เกิดการโกงภาษี กฎหมายเงินตรา ก็ก่อให้เกิดการปลอมแปลงเงินตรา กฎหมายกำหนดราคาก็ทำให้เกิดการโกงราคา กฎหมายควบคุมสินค้าขาเข้าขาออกก็ทำให้เกิดการโกงสินค้าเข้าสินค้าออก เป็นต้น(๙)

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าในทุกๆระบบเศรษฐกิจจะมีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น ข้อที่ควรพิจารณาอีกก็คือ ในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจนั้น จำเป็นจะต้องคิดถึงการควบคุม

หรือการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กันไปด้วย ความเลวร้ายมันจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อไม่มีการบังคับใช้กฎหมาย เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น สังคมไทยเวลานี้ดูเหมือนจะไปในทิศทางนั้น โกงกินกันหันเหลกลในทุกกรมกอง คนโกงกินลอยหน้าลอยตา ได้รับการเคารพนับไหว เหมือนขุนนางผู้ดสมัยก่อน ทั้งที่ความช่วยเหลือในกมลสันดานอย่างหาตัวจับยากที่เราอยู่กันได้ อย่างนี้ เคารพคนชั่วกันอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะการบังคับใช้กฎหมายของเราไม่ได้ผล

แน่นอนเหลือเกินว่าในการบังคับใช้กฎหมาย จำต้องอาศัยอำนาจ อาศัยเงิน และอาศัยความร่วมมือจากประชาชน(๑๐) สามอย่างนี้จะต้องไปด้วยกันเสมอ กฎหมายจึงจะเป็นกฎหมาย ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายอยู่ที่การบังคับใช้ เราต้องจดจำไว้ในใจเลยว่า คนจะเคารพกฎหมาย และเคารพต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ ก็ต่อเมื่อกฎหมายได้ทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายอันได้แก่ข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามตัวบทกฎหมาย(๑๑) ดูเหมือนในเวลานี้ ทั้งด้านประชาชน และเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองกำลังทำลายสังคมอันเป็นที่รักของเราเอง โดยการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การเอาผิดเอาเปรียบกันทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงตัวบทกฎหมายและความอยู่รอดของสังคม ความสุจริตของข้าราชการเป็นสิ่งที่น่าสงสัยอยู่ ไม่เหมือนกับข้าราชการในประเทศสแกนดิเนเวีย ซึ่งยึดมั่นต่อประเพณีที่ว่าจะต้องซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติภารกิจเพื่อประชาชน (๑๒)

ชนิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

เพื่อจะได้เข้าใจปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในตอนนี้ใครจะบอกกล่าวถึงชนิดของอาชญากรรมประเภทนี้มีอยู่อย่างไร การกำหนดอาชญากรรมประเภทนี้มีอยู่หลายวิธี อาจกำหนดโดยอาศัยรูปแบบของพฤติกรรม หรือโดยอาศัยมูลเหตุแห่งความจงใจให้กระทำผิด เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ผู้เขียน

ใครจะกล่าวถึงชนิดของอาชญากรรมประเภทนี้ โดยยึดหลักของนักอาชญาชาวอเมริกัน(19) ซึ่งได้แยกแยะไว้โดยละเอียดดังนี้ :-

ก. อาชญากรรมที่กระทำโดยบุคคลตามลำพัง ตัวอย่าง เช่น

1. ไซ้เครดิตแล้วไม่จ่ายเงิน
2. โกงภาษี
3. ทำบัตรชอของปลอม
4. โกงเงินค่าประกัน
5. โกงในกรณีต้มคดล้มละลาย

ข. อาชญากรรมในวงการธุรกิจ วงการรัฐบาล หรือสถาบันอื่น ๆ เช่น สถาบันระหว่างประเทศ อันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่สุจริต มี อาทิ

1. การรับสินบน
2. ฉ้อโกงยกยอก
3. ทำรายงานเท็จเพื่อเงินของหน่วยงาน

ค. อาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญในวงการธุรกิจ เช่น

1. โกงตาชั่งโดยพ่อค้าขายปลี๊ก
2. ทำลายสิ่งแวดล้อม
3. คอรัปชั่น
4. ออกอุบายในการประมูลราคา

ง. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ถือว่าเป็นแกนกลางของกิจกรรม

1. โกงที่ดิน
2. โกงการรักษายาบาล
3. โกงค่าธรรมเนียม
4. โกงค่าประกัน
5. โกงเงินบริจาค หรือ เงินส่วนบุคคล ฯลฯ

ยุทธศาสตร์ในการต่อสู้กับอาชญา

กรรมทางเศรษฐกิจ

ในระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างกันมากมายดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ไม่มีระบบใดที่จะปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ลงได้อย่างราบคาบ

และเราจะปราบกันอย่างไรไปที่ก็คงจะปราบไม่หมด จุดประสงค์สำคัญในการปราบก็คือ ทำให้ลดน้อยลงให้มากที่สุด วิธีการในสังคมหนึ่ง หรือระบบเศรษฐกิจหนึ่งจะนำมาใช้ทั้งดุ้นในอีกสังคมหนึ่งเห็นจะไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน เพราะแต่ละสังคมย่อมมีปัญหาเฉพาะตัวของมันเอง ต้องเข้าใจปัญหาให้ต้องแท้เสียก่อน จึงจะดำเนินการแก้ไขหมายถึงต้องเข้าใจปัญหาของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแต่ละชนิด จึงค่อยกำหนดกลยุทธ์เข้ามาใช้ หมายความว่าต้องทำลายให้ตรงจุดของความชั่วร้าย ที่เราแก้ปัญหานั้น บ้านเมืองเราอยู่ทุกวันนี้ ดูเหมือนที่เราแก้ไขไม่ค่อยจะตรงจุดเท่าใดนัก มีข้อเสนอแนะอยู่หลายประการเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมประเภทนี้ ถ้าหากจะคิดดูให้รอบคอบต่อข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้ ก็น่าจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมประเภทนี้ได้พอสมควร

ประการที่หนึ่ง เมื่อมีการทำผิดเกิดขึ้น ผู้กระทำผิดมักจะอ้างว่ากระทำไปโดยประมาทรู้เท่าไม่ถึงการ ข้ออ้างเช่นนี้ฟังไม่ขึ้น โกงเงินหลวง โกงเงินรัฐ จะบอกว่ารู้เท่าไม่ถึงการไม่ได้ หรือโกงภาษี จะบอกว่าไม่รู้เรื่องก็ไม่ได้ ถ้าจับได้ไล่ทันก็ต้องจัดการลงโทษ ไปตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องฟังข้อแก้ตัว

ประการที่สอง การตั้งหน่วยงานควบคุมผู้กระทำผิดขึ้นในองค์กรต่างๆ เช่น หน่วยงานปราบผู้โกงภาษีหน่วยงานปราบผู้ทำให้น้ำเน่าเสียหรืออากาศเป็นพิษ ในเขตกรุงเทพมหานคร หน่วยงานเหล่านี้จะต้องมีประสิทธิภาพ และร่วมมือกับกระบวนการยุติธรรมอย่างใกล้ชิด หน่วยงาน ป.ป.ป. ที่ตั้งอยู่ทุกวันนี้ดูเหมือนจะปราบเฉพาะข้าราชการพลเรือน แต่ข้าราชการพวกอื่น ๆ ไม่เห็นจะจะต้องเท่าใดนัก

ประการที่สาม กระบวนการยุติธรรม น่าจะมีความรู้ความเข้าใจต่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นอย่างดี ถ้าไม่รู้ไม่เข้าใจต้องมีผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาแนะนำ

ประการที่สี่ ปัญหาเรื่องพยานหลักฐาน ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่น่าจะนำมาพิจารณาในการพิสูจน์ความผิด เพราะพยานหลักฐานตามกฎหมายเดิมนั้น ออกจะไม่เหมาะกับการเอาผิดกับการกระทำผิดทางเศรษฐกิจ น่าจะมีการปรับปรุงกฎหมายพยานหลักฐานเสียใหม่ให้เหมาะแก่เหตุการณ์ในปัจจุบัน เรื่องผู้เชี่ยวชาญด้านพยานหลักฐาน น่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะจุดอ่อนของกฎหมายพยานหลักฐานที่มีอยู่แต่เดิมและเพิ่มเติมข้อจำเป็นเข้าไปใหม่

ประการที่ห้า เกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำผิดนั้น ปกติ เราก็เน้นเรื่องการป้องกัน อย่างไรก็ตาม บางกรณีการลงโทษจำคุกก็เป็นสิ่งจำเป็นไม่ควรจะปรานีคนชั่วให้มากนัก จำต้องใช้ความเด็ดขาดกันบ้างจึงจะได้ผล การปรับก็เป็นสิ่งจำเป็น อัตราขั้นสูงสุดในการปรับถ้าจะเลิกเสียได้ก็ยิ่งดี หรือถ้าจะกำหนดค่าปรับขั้นสูงเอาไว้ก็ให้สูงพอแก่ความผิด(14) ค่าปรับในปัจจุบันยังน้อยไม่สมกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น

ประการที่หก การใช้มาตรการทางกฎหมายนั้น จำต้องให้สอดคล้องกับค่านิยมในสังคมด้วย ถ้าสังคมยังนิยมคนชั่วอยู่ คุณจะรู้ความหมายในการปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้ สังคมต้องรีบเร่งสร้างค่านิยมใหม่ เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย พุดมาถึงตรงนี้ ก็จะมีคำถามขึ้นมาว่า จะสร้างค่านิยมใหม่ขึ้นมาได้อย่างไร? ข้อนตอบอย่างตรงไปตรงมาว่า การเมืองเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามหรือทำตาม ผู้นำทางการเมืองจึงเป็นตัวจักรสำคัญในการถ่ายทอดค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ผู้อยู่ใต้ปกครอง ถ้าเราได้ผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่เต็มไปด้วยความโลภ และเห็นแก่ประโยชน์ตน โดยไม่ปฏิบัติภารกิจเพื่อความสาสุขของคนภายในชาติ ก็ยากที่จะควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ เพราะจะเข้ากับคติที่ว่า “ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง” ถ้าเป็นดังนี้ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็เต็มบ้านเต็มเมืองอย่างที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้

สรุป

ในการควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น สิ่งที่มีบทบาทอย่างสำคัญก็คือกฎหมายอาญาซึ่งกำหนดความผิดและโทษเอาไว้ เราถือว่าความผิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นความผิดที่ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมืองอย่างประมาทมิได้ มีมีอาชญากรรมใดที่จะทำลายบ้านเมืองได้เท่าอาชญากรรมประเภทนี้ ประเทศหลายประเทศได้ถูกเปลี่ยนแปลงการปกครองไปก็เพราะส่วนหนึ่งเกิดจากการโกงกินของผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมืองจนเป็นอุทาหรณ์ทศสำหรับคนไทยเรา ดังนั้น กฎหมายต่างๆ ที่ออกมาควบคุมอาชญากรรมประเภทนี้ควรจะมุ่งเอาโทษอย่างหนัก ทั้งในแง่การจำคุกและในแง่การปรับ และต้องมีการบังคับใช้อย่างเด็ดขาดไม่ปรานีกัน

อนึ่ง การบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายก็จำเป็นว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ความอดอาด ล้ำช้า รื้อรอ ย่อมไม่อาจเอาชนะอาชญากรรมประเภทนี้ได้ กฎหมายมีอยู่แล้วก็ต้องบังคับใช้ให้ได้ผล มีการฝึกอบรมผู้บังคับใช้ใหม่ระเบียบวินัย เอาจริงเอาจัง ไม่เห็นแก่อามิสสินจ้าง

ที่สำคัญรัฐบาลจะต้องกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเลยว่า จะปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้กันอย่างไร จะใช้เงินอย่างไร ใช้เจ้าหน้าที่พวกไหนอย่างไร และจะขอความร่วมมือจากประชาชนอย่างไร บัจฉัยผู้นำทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการปราบปรามเป็นอย่างยิ่ง ผู้นำต้องให้ความสำคัญในการปราบปราม และต้องตระหนักอยู่เสมอว่าตัวที่เป็นอุปสรรคอย่างสำคัญในการพัฒนาบ้านเมืองก็คืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั่นเอง

บรรณานุกรม

Final Report of the American Bar Association, Section of Criminal Justice. Committee on Economic Offenses, December 30, 1976, p. 31.

- Edward J. Barnes, *Identification, Investigation and Prosecution of Economic Crime*, 15 UNAFEI Resource Material, p. 182.
- Yoshio Sugzuki, *The Role of Criminal Law in the Control of Social and Economic Offenses*. 15 UNAFEI Resource Material Series, p. 195.
- Morton Deutsch. "Equity, Equality and Need." *Journal of Social Issues*, Vol. 31, No. 3, 1975, p. 137.
- Suzuki, p. 195.
- Harry B. Ellis. *Ideals and Ideologies*. New York: New American Library, 1972, p. 114.
- Johannes Andenaes, *Social and Economic Offenses*. 15 UNAFEI Resource Material Series, p. 175.
- Richard Quinney, *The Social Reality of Crime*. Boston : Little, Brown and company, 1970, p. 15-16.
- Andenaes, op. cit. p. 175.
- Edwin H. Sutherland and Donald R. Cressey, *Criminology* New York : J.B. Lippincott Company, 1974, p. 5.
- Frank D. Day. *Criminal Law and Society*. Springfield, Illinois : Charles C. Thomas, 1964, p. 68.
- Andenaes, op. cit. p. 178.
- Barnes, op. cit. pp. 184-185.
- Andenaes, op. cit., p. 177.